

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшої
гармонізації законодавства про компанії»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшої гармонізації законодавства про компанії» (далі – Законопроект) направлений на забезпечення виконання зобов'язань України щодо адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (далі - ЄС) в сфері корпоративного управління та діяльності компаній, зокрема, виконання пункту 61 Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 лютого 2024 р. № 133-р, в частині використання цифрових інструментів і процесів у корпоративному праві та щодо гендерного балансу.

В рамках набуття Україною повноправного членства в ЄС Україна взяла зобов'язання щодо забезпечення повного приведення національного законодавства у відповідність до актів ЄС.

Так, у сфері корпоративного управління та діяльності компаній повинні бути імplementовані, зокрема, норми таких актів ЄС як Директива 2007/36/ЄС Європейського парламенту та Ради від 11 червня 2007 року про реалізацію окремих прав акціонерів у лістингових компаніях (далі - Директива 2007/36/ЄС) та Директива 2022/2381 Європейського Парламенту та Ради від 23 листопада 2022 року про покращення гендерного балансу серед директорів компаній, зареєстрованих на біржі, та відповідні заходи (далі - Директива 2022/2381).

Необхідно зазначити, що у 2022 році Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про акціонерні товариства» (нова редакція) № 2465-ІХ, яким зокрема було забезпечено імplementацію норм Директиви 2007/36/ЄС щодо:

- проведення загальних зборів акціонерів із застосуванням електронного голосування;
- діяльності радників з корпоративних прав щодо здійснення розповсюдження досліджень, надання консультацій та будь-яких інших рекомендацій щодо корпоративних прав;
- правил представництва акціонерів.

В той же час, з метою забезпечення повної імplementації норм Директиви 2007/36/ЄС існує необхідність у передбачені в українському законодавстві положень, направлених на впровадження політики заохочення довгострокової участі у капіталі акціонерних товариств, зокрема, встановлення вимог до політик інституційних інвесторів та управителів активами як акціонерів.

Крім того, існує необхідність в імplementації норм Директиви 2022/2381 в частині врегулювання питання дотримання гендерного балансу при відборі та призначенні посадових осіб публічних акціонерних товариств.

Законодавчого вирішення також потребує питання вдосконалення процедури внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), шляхом запровадження можливості використання інфраструктури Центрального депозитарію цінних паперів (далі – Центральний депозитарій).

2. Мета і шляхи досягнення

Метою Законопроєкту є вдосконалення та подальша гармонізація вітчизняного законодавства в сфері корпоративного управління та діяльності компаній з європейською практикою та стандартами, що сприятиме захисту прав інвесторів та розширенню можливостей для залучення капіталу.

З цією метою Законопроєктом, зокрема, передбачено внесення змін до законодавчих актів для забезпечення повної імplementації норм Директив 2007/36/ЄС та 2022/2381.

Крім того, Законопроєктом також передбачено вдосконалення норм законодавства, що регламентують процедури внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в ЄДР, з метою спрощення та вдосконалення зазначених процедур.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту акту

Проєктом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшої гармонізації законодавства про компанії» передбачено внесення змін до Господарсько процесуального кодексу України, Законів України «Про акціонерні товариства», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», «Про недержавне пенсійне забезпечення», «Про інститути спільного інвестування» та «Про страхування».

Так, зокрема, Законопроєктом передбачено:

- запровадження можливості проведення повторних загальних зборів акціонерів та визначення їх процедури;
- запровадження додаткових вимог до процедур відбору та призначення посадових осіб публічних акціонерних товариств для забезпечення дотримання гендерного балансу;
- передбачення особливостей процедур оскарження актів (рішень) органів управління публічних акціонерних товариств та їх посадових осіб з питань гендерного захисту;
- встановлення вимог до політик інституційних інвесторів та управителів активами як акціонерів;

- передбачення можливості внесення до ЄДР інформації, що стосується зміни керівника та розміру статутного капіталу господарських товариств, із використанням електронних сервісів через інфраструктуру Центрального депозитарію.

4. Правові аспекти

Правовідносини у цій сфері регулюються Господарсько процесуальним кодексом України, Законами України «Про акціонерні товариства», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та іншими законодавчими актами.

Реалізація акта не потребує внесення змін до інших законів України, але потребуватиме розробки нормативно-правових актів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень Законопроєкту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проєкту акту

Прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшої гармонізації законодавства про компанії» дозволить:

- забезпечити виконання зобов'язань України щодо адаптації національного законодавства до законодавства ЄС в сфері корпоративного управління та діяльності компаній шляхом повної імплементації норм Директив 2007/36/ЄС та 2022/2381;

- запровадити процедури, що забезпечать дотримання гендерного балансу серед посадових осіб публічних акціонерних товариств;

- забезпечити впровадження політики заохочення довгострокової участі у капіталі акціонерних товариств шляхом встановлення вимог до політик інституційних інвесторів та управителів активами як акціонерів відповідно до норм ЄС;

- спростити та вдосконалити процедури внесення змін до відомостей про юридичну особу, які містяться в ЄДР.

Народні депутати України